

УДК 796.5(477 – 25)

*Любов Малик, кандидат економічних наук, доцент
Національного лісотехнічного університету України, докторант*

**СУТНІСТЬ АРХІТЕКТУРИ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КИЄВА ДЛЯ
ВИХОВАННЯ УЧАСНИКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ШКІЛЬНИМ ТА
СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ У КОНТЕКСТІ ВІДНОСИН ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ**

У статті висвітлено аспекти професійної підготовки менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності, та виховання учасників туристичних походів до любові рідного краю на архітектурній спадщині Києва.

Ключові слова: туризм, подорожі, ресурси, туристична привабливість, підготовка менеджерів туризму, економіка, рельєф, гори.

Літ. 16.

*Любовь Малык, кандидат экономических наук, доцент
Национального лесотехнического университета Украины, докторант*

**СУЩНОСТЬ АРХИТЕКТУРЫ И КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ КИЕВА ДЛЯ
ВОСПИТАНИЯ УЧАСТНИКОВ ТУРИСТИЧЕСКИХ ПОХОДОВ ШКОЛЬНЫМ И
СПОРТИВНЫМ ТУРИЗМОМ В КОНТЕКСТЕ ОТНОШЕНИЙ ЧЕЛОВЕКА И ПРИРОДЫ**

В статье рассматриваются аспекты профессиональной подготовки менеджеров туризма в туристско-рекреационной деятельности, и воспитание участников туристических походов к любви родному краю на архитектурном наследии Киева.

Ключевые слова: туризм, путешествия, ресурсы, туристическая привлекательность, подготовка менеджеров туризма, экономика, рельеф, горы.

*Lubov Malyk, Ph. D. (Economic)
Docent of National Forestry University of Ukraine*

**ESSENCE OF ARCHITECTURE AND CULTURAL HERITAGE OF KYIV
FOR TRAINING PARTICIPANTS OF CAMPING TRIPS AND SPORT TOURISM
IN THE CONTEXT OF RELATIONSHIP OF HUMAN AND NATURE**

In the article considered the aspects of professional training of tourism managers in tourist and recreational activity and training of participants of camping trips in love to native land on basis of architecture heritage of Kyiv.

Keywords: tourism, trips, resources, touristic attractive, tourism managers' training, economic, relief, mountains.

Актуальність проблеми. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI ст. визначає головною метою освіти створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості, як громадянина України, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства. Саме тому в національній системі освіти пріоритетним напрямом є розвиток молоді, зазначає В. Кузьменко, І. Жорова [8].

Такий розвиток в нашому дослідженні надає в сучасному сенсі туризм як активна форма відпочинку, але й як ефективний засіб пізнання, підвищення освітнього і культурного рівня учнівської молоді. Ця обставина висуває туризм на одне із провідних місць серед найбільш

масових і ефективних форм організації духовному розвитку молоді, виявлення поваги і любові до історичних традицій свого народу, збереження тих цінностей, які створенні попередніми поколіннями і складають історичну цінність для всього людства нашої планети. Таким найбільш привабливим для розвитку учнівської молоді є старовинне і вічно молоде місто, неповторне у своїй індивідуальності місто Київ – столиця України, один з найважливіших політичних, економічних наукових, культурно-освітніх та релігійних центрів Європи, відзначають В. Серебрій, Н. Муніч [16].

Аналіз останніх публікацій. Проблемі яка досліджується присвячено наукові розробки відомих українських дослідників та фахівців галузі туризму, а саме: О.О. Бейдик [1], М.В. Вачевський

СУТНІСТЬ АРХІТЕКТУРИ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КИЄВА ДЛЯ ВИХОВАННЯ УЧАСНИКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ШКІЛЬНИМ ТА СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ У КОНТЕКСТІ ВІДНОСИН ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ

[2], Л.П. Дядечко [4], Г.М. Зайчук [5], В.Ф. Кицяк [7], О.О. Любіцева [9], О.Д. Норвлянський [12], Н.М. Примаченко [13], Н. Паньків [14], О.М. Роїна [15], В. Серебряй, Н. Муніч [16], Л.М. Устименко [16], та інші.

Мета статті. Вироблення методик новітніх технологій підготовки менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності під час проведення туристичних походів, які у майбутньому формують необхідний рівень професійних компетентностей до ринку праці.

Виклад основного матеріалу. В Україні вже зроблені перші кроки в запровадженні економічної освіти на шкільному рівні, у створенні цілісної системи неперервної економічної освіти. Вона перебуває на етапі складного, але послідовного утвердження. Туристична діяльність тісно переплітається із економічною освітою, менеджментом і маркетингом, підприємницькою діяльністю [10].

Отримавши економічні знання ще в школі, учні будуть здатні використати їх в реальному житті, а, можливо, й керуватися ними все життя, як відзначають М.В. Вачевський, В.М. Мадзігон, Н.М. Примаченко [3]. Адже багато хто із членів нашого суспільства навіть не задумується, які економічні закономірності лежать в основі їхніх дій, як їм вдається скоординувати напрямки їх руху в суспільстві в якості економічних індивідів, досягти високого ступеня узгодженості, такої необхідної для виробництва великої кількості матеріальних і духовних благ.

Одним із найважливіших елементів економічної освіти є приведення її технології у відповідність із процесами сьогодення. Насамперед йдеться про підготовку молоді до діяльності в ринковому середовищі, бізнесових структурах, відзначають М. Кравчина, М. Романенко [6].

Приставаючи до розробки туру, учасникам туристичного походу насамперед слід подати відомості про Київ, ті місця де передбачається відвідати. Хоча учні із географії України мають можливість ознайомитися і вивчити про міста, які мають історичні туристичні "продукти". Діяльність в цьому полягає щоб вибрати комплекс туристичних послуг, дій, що пропонуються туристам, на основі маркетингових досліджень тих місць, які найбільш цікаві в розвитку і вихованні учнівської молоді в процесі туристичних походів [11].

Отже, Київ та його загальна площа складає 835, 6 км². Забудована площа в межах міста становить 34,1 тис. га. Зелена займає в загальних межах міста 56, 3 тис. га. Кількість населення

м. Києва становить 2666, 1 тис. чол. Важливою особистістю міста є його положення на межі двох ландшафтних зон Полісся та Лісостепу. Сприятливе поєднання різноманітного рельєфу з наявністю багатой деревної рослинності становить одну із суттєвих особливостей зовнішнього вигляду Києва, що вигідно відрізняє його від інших міст.

Проводячи екскурсії із учнівською молоддю слід наголосити, що Київ – унікальне історичне місце з багатою культурною та архітектурною спадщиною, яка дістала світового визнання. На державному обліку в місті перебуває понад 3,5 тис. пам'яток. У місті функціонує 21 історико-культурний (архітектурний) заповідник. До списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО включено Софійський собор та Києво-Печерську лавру.

У місті зосереджено понад 100 музеїв, більше 20 театрів, 53 культові споруди, 141 бібліотека, 28 концертних організацій, цирк. Київ має цінні курортологічні ресурси з комфортними мікрокліматичними характеристиками. У місті 70 парків, багато з яких мають природні водоймища.

В процесі походу учасникам туристичного походу варто нагадати, що Київ – це не тільки столиця. Київ – це вузол, яким історія зв'язала два континенти – Європу і Азію. Коли перегортаємо сторінки минулого, починаючи від Рюриковичів, хрещення України-Руси Володимиром і закінчуючи найближчою для нас добою, Київ завжди був головним ключем подій, що потрясли простори цієї частини нашого суходолу. Великокняжий престол, розмах і зростання його володінь, які простяглися на схід до дону і на захід до Сяну, змагання з Візантією за першість і гегемонію над чорним морем, походи Святослава Хороброго і, нарешті, татаро-монгольські навали – все це є свідченням того, що не будь тоді на Дніпрі Києва, не було б на Віслі Кракова, на Волгаві Праги.

Сьогодні Київ – столиця незалежної держави. Місто – великий індустріальний, науковий і культурний центр, що широко й вільно розмістив свої квартали на мальовничих берегах Дніпра. Місто півтора тисячолітньої історії, ровесник найстаріших столиць Європи, Київ вирізняється дивною гармонією єдності багатотисячолітніх витворів рук людських і самої природи.

За часів Київської Русі долина між Старим містом і Печерськом була вкрита лісом, нею протікав ручай. Кияни тут полювали на диких звірів, розвішували свої ловецькі сітки та інше мисливське знаряддя. Звідси й найдавніша назва місцевості – Перевісите. Пізніше вона стала зватися Хрещатою долиною, оскільки її

СУТНІСТЬ АРХІТЕКТУРИ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КИЄВА ДЛЯ ВИХОВАННЯ УЧАСНИКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ШКІЛЬНИМ ТА СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ У КОНТЕКСТІ ВІДНОСИН ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ

перетинали, перехрещували яри та вибалки. А скорочено – Хрещатиком.

Перші житлові будинки з'явилися на Хрещатику 1797 р. в районі між теперішньою вул. Трьохсвятительською і майданом незалежності. До 1806 р. забудову Хрещатика було доведено приблизно до сьогоднішньої вул. Прорізної. В районі нинішнього майдану незалежності проходили вали, що оточували Київ, тут же була лядська брама. Від неї через долину пролягав Іванівський шлях зі Старого міста на Печерськ.

Слід відзначити, що після великої пожежі на Подолі 1811 р. Київ почали розбудовувати за новим планом: прямі вулиці, просторі майдани. Згідно з ним здійснювали подальшу забудову Хрещатика як вулиці (1830 – 1840 рр.). Треба нагадати, що сюди перенесли із знищеного вогнем Подолу багато торгово-побутових установ. Вулицю Хрещатик було продовжено до Басарабської площі (загальна її довжина досягла 1,2 км).

Через географічну своєрідність та особливості історичного розвитку Київ не становив єдиного територіально злитого міста аж до XVIII ст. Кожна з трьох частин його (Поділ, Печерськ, Верхнє, або Старе місто) мала в пені періоди свою адміністрацію. Хрещатик з'єднав і об'єднав усі частини міста, став його головною артерією, центром, насамперед, завдяки своєму “центральному” положенню між Подолом, Печерськом і Старим містом.

У старому Києві до появи конки (кінного трамваю) в 1890 р. та першого в країні електричного трамваю (1892 р.) який зв'язав Хрещатик з Подолом, єдиним видом міського транспорту, в тому числі й на головній вулиці, були кінні екіпажі. 1894 р. в районі сьогоднішнього майдану Незалежності збудовано невелику електростанцію. 1904-го бруківку на Хрещатику замінили гранітними кубиками.

На початку XX ст. Хрещатик – адміністративне, торгове і культурне осереддя міста. Він починався закладеним ще в середині XIX ст. декоративним садом – Володимирською гіркою. Далі стояли адміністративні будинки, банки “Петербурзький”, “Волзько-Камський”, “Російський” – для зовнішньої торгівлі, біржі, крамниці, ресторани, кінотеатри, приватні багатоповерхові житлові будинки. Закінчувався Хрещатик збудованим у 1912 р. Басарабським критим ринком. Ця вулиця була місцем революційних виступів киян. Тут проходили мітинги й демонстрації, відбувалися масові акції, заходи і в наші дні – святкові, урочистості.

У 1976 – 1981 рр. центральна площа Києва була реконструйована. А у 1977 р. вона отримала і нову

назву – площа Жовтневої Революції. А вже після падіння Радянського союзу площа отримала й свою сучасну назву – майдан Незалежності. У 2000 – 2003 рр. була здійснена капітальна перебудова майдану в надсучасному стилі. Нині тут розміщені три лінії торговельно-розважального комплексу “Глобус”.

Сьогодні на Хрещатику розміщені Київрада і міська державна адміністрації, різні міністерства та відомства, установи й організації, центральний універмаг, Головоштамт, станції метро і т.ін. Таким чином туристичні екскурсії по Хрещатику збагатять уяву про Київ, його центральну вулицю і всі ті історичні цінності, які виховують у молоді любов до своєї країни.

Дальше слід туристичного походу по Києву розповісти про палац трьох імператриць – **Марійський палац**.

В 1744 р. імператриця Єлизавета Петрівна приїхала в Київ. Офіційною метою її візиту було бажання вклонитися святиням Києво-Печерської лаври, неофіційною – розв'язати наболілу проблему гетьманства. З імператрицею їхав “друг неліцемерний” – граф Олексій Григорович Розумовський. Оскільки в Києві не було царського палацу, імператриці довелося жити в будинку Києво-Печерських архимандритів. Государині, що звикла до витонченої розкоші, не сподобалося це тимчасове житло, і вона веліла побудувати в Києві палац, щоб наступного разу було де зупинитися. Палац закладали на шляху до лаври, куди цариця ходила на богомілья. Будівництво Єлизавета доручила архітекторові Мічуріну, але веліла при цьому дотримуватися манери Бартоломео Растреллі. Так і виник виточений будинок у стилі бароко, щоправда, спочатку його нижній поверх, призначений для придворних, був кам'яним, а верхній, де були імператорські покої, дерев'яним. Будівництво палацу було закінчено в 1752 р. а в 1761 р. Єлизавета померла, так і не встигнувши зупинитися в побудованому для неї будинку. Подорож до Києва в 1744 р. виявилася першою і останньою у житті государині.

Те, що не вдалося Єлизаветі, удалося Катерині. Вона перша з російських імператриць відвідала палац, який тоді ще називався Марійським. Так його назвали пізніше в честь імператриці Марії Федорівни, матері Миколи II, що любила тут зупинятись. Історії невідомо, як називався палац за часів її попередниць.

Катерина II відвідала палац у 1787 році. Потім з її легкої руки там стали жити вищі посадові особи України: фельдмаршал Петро Румянцев-Задунайський, пізніше – генерал Микола Раєвський.

У 1819 р. палац ледве не згорів дотла. Будинок, що серйозно постраждав від пожежі, віддали під “заклад штучних мінеральних вод”. У 1867–1870 рр. архітектори К. Маєвський і А. Шиле реконструювали палац, він знову став імператорською резиденцією.

Маріїнський палац пережив багато метаморфоз, і в наш час знову став резиденцією влади. У його головному парадному приміщенні – білому залі – проходять урочистості прийоми, а в Малиновій та Зеленій вітальнях, що примикають до нього, спілкуються високопоставлені персони. До палацу прилягає Маріїнський парк, а перед палацом можна побачити фонтани, прикрашені скульптурами в стилі французького рококо.

Наступною красою архітектурної будови Києва є Київський академічний театр ляльок, один із найстарших серед собі подібних не тільки в Україні, але й у СНД. Він був заснований у 1827 році. Архітектура дійсно казкова. Зроблено все, щоб дитина, ще тільки наближаючись до театру, почувала, що на неї чекає казка.

Серед навчальних закладів – перший ВНЗ Східної Європи “Могиланка”.

Києво-Могиланська академія розташована в центрі київського Подолу. Тут можна побачити мандрівного філософа в постолі і з торбиною за плечима Григорія Сковорода, що викладав у Могиланці за часів її розквіту. Пам’ятник роботи Івана Кавалерідзе на Контрактовій площі напроти академічного корпусу академії розташований так, що здається – філософ крокує до Альма-матер.

В Києво-Могиланській академії вчилися 12 років. Класів в академії було вісім. І називали вони так: Фара, Інфіма, Граматика, Синтаксис, Поезія, Риторика, Філософія, Богослов’я. У перших двох навчали читати й писати слов’янською, грецькою й латиною. Назви інших говорять самі за себе.

Тут одержували освіту філософ Григорій Сковорода, архітектор Іван Григорович-Панський, композитори Максим Березовський і Артемій Ведель, Енциклопедист Михайло Ломоносов, козацький літописець Самійло Величко, історики Микола Бантиш-Каменський і Максим Берлінський та ін.

Навпроти Могиланської академії розміщений Гостинний двір. Тут завжди галасували, лаялися, торгувалися за одну копійку, як за мільйон. Проте 9 липня 1811 року на Подолі виникла пожежа, яка не стала відома нікому від чого виникла. Пожежа 1811 року одержала звання “Великої” і увійшла в історію столиці як нещастя, що повністю знищило дві тисячі будинків, магістрат, дванадцять церков і три монастирі. Коли лихі дні минули, подільські торговці першими повернулися до звичних справ.

Обгорілі стіни Гостинного двору зафарбували, вибиті вікна вставили, спорудили нові лави і почалася нова торгівля. День і ніч магазини, які розмістилися у рядах біля Гостинного двору приймали торговців і покупців із усього світу.

Здається, ніхто з істориків не заперечує проти того, що Кисілівка – це одна з гір, що фігурують у літописному оповіданні про трьох братів – засновників Києва. Але якщо раніше було прийнято ототожнювати її з Хоревцею, то нині більш ґрунтовно видається версія, відповідно до якої Кисілівка – це те місце, про яке літописець каже: “І сидів Кий на горі, де нині (тобто під час складання літопису, наприкінці XI ст.) узвоз Боричів”. Звідси висновок, що спочатку центром груп поселень, що започаткували Київ, була Замкова гора. Вона втратила свою роль після того, як в VI – VIII ст. найближчий до неї виступ великого плато було укріплено ровом і валом, під прикриттям яких знаходилися резиденція князя і язичницьке святилище. На той час неприступні схили, що оточують Кирилівку по всьому периметру, перетворилися з її переваги на недолік: вони не давали можливості розташованому на горі поселенню розширюватися.

Коли саме було побудовано Київський замок, невідомо. Уперше він згадується в літописах близько 1416 р. Тоді золотоординський правитель Єдигей “попалені Руською землею, і Київ, і Печерський монастир сожде... але єдиначе замку тоді не може взяти в Києві”. Те, що не вдалося Адигею, зробив кримський хан Менглі-Гирей в 1482 р. І місто, і замок були захоплені й зруйновані. Незабаром замок було відновлено, але будівельні й ремонтні роботи проводилися при кожному воєводі аж до 40-х рр. XVI ст. З опису можна довідатися, що всі будівлі у фортеці були дерев’яними, при цьому оборонні стіни були обмазані глиною. Замок мав п’ятнадцять веж, дві з яких були надвратними. Одні з воріт називалися Воєводськими, другі – драбськими (“драб” – солдат).

Як відзначено В. Серебрієм та Н. Мунічем [16], соснова деревина з якої будували будівлі в замку, швидко гниє, і тому вимагали постійного ремонту, на який, однак, не вистачало коштів. Стан замку увесь час погіршувався. Спалений в 1605 р. блискавкою, замок через кілька років був відновлений, але вигляд його укріплень, судячи з опису був жалюгідний. Проте аж до Хмельниччини він залишався резиденцією польських воєвод, останнім з яких був Адам Кисіль. В 1972 році було прийнято рішення про створення парку-музею “Давній Київ”, Замкова гора увійшла до його території й була оголошена

СУТНІСТЬ АРХІТЕКТУРИ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КИЄВА ДЛЯ ВИХОВАННЯ УЧАСНИКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ШКІЛЬНИМ ТА СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ У КОНТЕКСТІ ВІДНОСИН ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ

археологічним заповідником. Слід зазначити, що Замкова гора коли-небудь стане чистою і доглянутою, з акуратними доріжками, з відновленими могилами, з пам'ятними знаками, що розповідають про минуле.

В 1870-ті рр. на Хрещатській площі звели будинок Міської думи, а на початку ХХ ст. розбили сквер, і площа одержала назву Думської. В 1894 р. вулицю Козиноболотну перейменували на Хрещатський провулок. Ця вулиця одна із найвужчих у Києві. Більшість її будинків кінця ХІХ – початку ХХ ст. виконані в архітектурі київського цегельного стилю, весь декор змодельований у цеглі.

Дуже відрізняється від інших будинків №8-а – він дерев'яний. Побудував його в 1835 р. міщанин Іван Житницький. Тут у маленькій кімнаті на першому поверсі в 1846 – 1847 рр. жив Тарас Григорович Шевченко разом з товаришами, художниками Олександром Афанасьєвим-Чужбинським і Михайлом Сажиним. Зараз тут знаходиться літературно-меморіальний будинок-музей Тараса Шевченка. Збереглися особисті речі поета: люлька зі слонової кістки, куманець, сорочка подарована сестрою Яриною, білий полотняний костюм, у якому Тарас Григорович любив фотографуватися, його гравюри й малюнки.

Андріївська церква – церква Андрія Первозданного. Місце, де стоїть уславлена пам'ятка архітектури ХVІІІ ст. Андріївська церква, оповите легендами. Тут було найдавніше поселення, що вважають містом полянського князя Кия, засновника Києва. На вершині гори – Перунового горба – стояв дерев'яний язичницький ідол бог Перун в оточенні інших богів. Ліворуч височіли князівські палаци, а згодом і Десятинна церква – перша кам'яна споруда Київської русі.

За легендою, в І ст.н.е. це місце освятив апостол Андрій Первозданий. У ХІ ст. тут виник Андріївський монастир (який ще звали Янчиним, на честь Янки – дочки князя Всеволода Ярославича), де було засновано першу на Русі жіночу школу з майстернею з виробництва гаптованих тканин.

Тут у вересні 1744 р. у зв'язку із прибуттям до Києва Імператриці Єлизавети Петрівни було закладено Андріївську церкву. Проект розробив уславлений архітектор В. Растреллі, а будівництвом безпосередньо керував зодчий І. Мічурін, що виявив великий талант під час вирішення складаних інженерних проблем.

Фундамент церкви сховано у двоповерховій будівлі – стилобаті. Він тримає на собі зовні легку,

виконану в стилі бароко сорокашестиметрову споруду. Фасад одно купольного храму з п'ятиглавим завершенням прикрашають колони, пілястри, багате ліплення. Вікна й двері декоровано орнаментом. З майданчика відкривається чудовий вид на Поділ і Дніпро.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки.

Висновки. Доведено, що сучасний стан розвитку туристичної галузі в Україні не відповідає наявному потенціалу туристичних ресурсів, низькою є її економічна ефективність, а також ще не належному рівні здійснюється підготовка майбутніх менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності. Однією з основних причин такого становища є недостатній рівень теоретичного осмислення соціально-економічної суті туризму як суспільного явища та його економічної значимості як прибуткової галузі.

Функціонування туризму в Україні на належному рівні базується як на економічних чинниках так і системи безперервної освіти – підготовки майбутніх менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності, із вмінням іншомовного спілкування, високими професійними компетенціями ділового спілкування, етикету та культури менеджерів туризму.

1. Бейдик О.О. *Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії*. // О. Бейдик. – К.: 1997.

2. Вачевський М.В. *Маркетинг формування професійної компетенції. Підручник*. // М. Вачевський. – К.: Професіонал, 2005. – 512 с.

3. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Примаченко Н.М. *Основи економіки. Навчальний посібник*. // М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 612 с.

4. Дядечко Л.П. *Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник*. // Л. Дядечко. – К.: ЦУЛ. 2007. – 224 с.

5. Зайчук Г.М. *Управління маркетинговою діяльністю в туристичній галузі. Монографія*. // Г. Зайчук. – Дрогобич, Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. – 154 с.

6. Кравчина М., Романенко М. *Організаційні основи економічної освіти в школі*. // М. Кравчина, М. Романенко. / *Економіка України*. – 1994. – №4.

7. Кифяк В.Ф. *Організація туристичної діяльності в Україні*. Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.

8. Кузьменко В.В., Жорова І.Я. *Формування професійних здібностей особистості учня*. // В. Кузьменко, І. Жорова. – Херсон. 2008. РІПО. – 136 с.

9. Любіцева О.О. *Ринок туристичних послуг*. // О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.

ВИХОВНІ ЦІННОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

10. Малик Л.О. Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах. // Л. Малик, Молодь і ринок. – 2012. – №6(89). – С. 43 – 48.

11. Малик Л.О. Економіка та організація формування маркетингової туристичної індустрії в Україні. Монографія. // Л. Малик. – Дрогобич, Коло, 2011. – 394 с.

12. Норовлянський О.Д. Шкільний туризм. // О. Норовлянський, В. Пустовойт. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.

13. Примаченко Н.М. Формування маркетингової культури у майбутніх вчителів технологій у процесі

навчання основ підприємництва. Монографія. // Н. Примаченко. – Дрогобич, Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. – 218 с.

14. Паньків Н. Туристичне ресурсознавство. Навчальний посібник. – Львів: Український бестселер, 2011. – 238 с.

15. Роїна О.М. Туристична діяльність в Україні. // О. Роїна. нормативно-правове регулювання. – К., 2006. – 464 с.

16. Серебрій В., Муніч Н. Шкільні екскурсії Україною. // В. Серебрій, Н. Муніч. – К.: Шк. світ. 2007. – 128 с.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2013

УДК 371(09)

Олена Невмержицька, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ВИХОВНІ ЦІННОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

У статті проаналізовано погляди західноукраїнських педагогів на мету та зміст виховання підростаючого покоління у міжвоєнний період. Доведено, що в умовах перебування західноукраїнських земель у складі II Речі Посполитої особливої ваги надавалося прищепленню дітям та молоді національних цінностей.

Ключові слова: виховання, мета виховання, цінності виховання.

Літ. 18.

Елена Невмержицкая, кандидат педагогических наук, доцент, докторант
Дрогобычского государственного педагогического университета
имени Ивана Франко

ЦЕННОСТИ ВОСПИТАНИЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ МЫСЛИ ЗАПАДНОЙ УКРАИНЫ МЕЖДУВОЕННОГО ПЕРИОДА

У статье проанализированы взгляды западноукраинских педагогов на цель та содержание воспитания подрастающего поколения в междувоенный период. Обосновано, что в условиях пребывания западноукраинских земель в составе II Речи Посполитой особое значение придавалось прививанию детям и молодежи национальных ценностей.

Ключевые слова: воспитание, цель воспитания, ценности воспитания.

Olena Nevmerzhytska, candidate of science (Theory of Education),
associate professor, doctorate of Drogobych State Pedagogical University

EDUCATIONAL VALUES IN THE PEDAGOGICAL THOUGHT OF WESTERN UKRAINE IN THE INTERWAR PERIOD

Teachers' views on the purpose and content of the education of the younger generation in Western Ukraine of the interwar period are analyzed in the article. It is proved that in Western Ukraine which was a part of the Second Polish Republic main attention was given to inculcating of national values to children and youth.

Keywords: education, goal of education, values of education.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. Формування цінностей особистості – процес непростий і часто сповнений суперечностей. З одного боку, кожна людина, прийшовши у цей світ, мусить засвоїти низку вартостей, якими

керуватиметься у житті, а з іншого, – цей процес часто сповнений сумнівами, труднощами у виборі значущих цінностей тощо. Сучасний маленький українець, народившись у незалежній Україні, часто не знає рідної мови, ознайомлюється з творами класиків російської літератури швидше,